

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1264645/1

בבית הדין הרבני האזורי אריאל

לפני כבוד הדיינים:

הרב י' יהודה גליק – אב"ד, הרב דוד בר שלטון, הרב אברהם דב זרביב

המבקשת: פלונית

המבקש: פלוני

הנדון: היתר מינקת 1-1264645 – ביה"ד אריאל

פסק דין

בפני ביה"ד בקשת המבקשת להיתר נישואין.

בשל נגיף הקורונה בית הדין ערך שיחות טלפוניות עם המבקשת לבירור הבקשה והפרטים. בתאריך כ"ט בסיון תשע"ט (02.07.19) המבקשת התגרשה מבעלה בבית הדין האזורי ירושלים, כשהיא בהריון מתקדם.

בתאריך כ"ה אב תשע"ט (25.08.29) המבקשת ילדה בן.

המבקשת הניקה את הילד כחודש ובשל חוסר בחלב (לתינוק לא הספיק) וחוסר נוחות (לא התאים לי, 'היה מסוכך') הפסיקה המבקשת להניק לחלוטין והתינוק אוכל רק תחליפי חלב. לדברי האם, לילד לא הייתה בעיה לאכול מבקבוק והוא התרגל בקלות.

בפסק הדין מבית הדין ירושלים מי"ז בכסלו התש"פ (15/12/2019) נפסק שהאב ישלם עבור מזונות הקטין 1,200 ש"ח לחודש (העברה בנקאית כל חודש), ובהגיע הילד לגיל שנה בית הדין ידון שוב בחיוב המזונות.

המבקשת מבקשת להינשא לפלוני שגר בעיר פלונית, עובד במפעל מסויים ומרוויח כ-6,000 ש"ח. המבקשת הכירה את פלוני ממקום עבודתה, ולדבריה היא התחילה לצאת עימו רק לאחר סוכות (לפלוני הייתה חברה, ובסוכות הוא נפרד ממנה).

המבקשת עצמה עובדת במשרה חלקית בחנות, וכולל המזונות יש לה 5,000 ש"ח.

בית הדין דיבר עם הרב א. ח. הרב של היישוב נ. אשר מכיר את המבקשת, ומתוך היכרות אישית של המקרה, הוא ממליץ לאשר נישואין מחשש לאיסורים חמורים אחרים.

לאחר עיון בסוגיה, בית הדין מתיר למבקשת להינשא בכפוף להשלשת שקים על סך 800 ₪ ממר פלוני להבטחת מזונות הקטין. השקים יופקדו אצל הרב א. ח..

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

מקורות בקצרה

נחלקו הראשונים האם דין מינקת חבירו נאמר רק על אלמנה, או גם על גרושה שהאב קיים. עוד נחלקו הראשונים בגרושה שילדה לאחר הגירושין, האם חל שיעבוד על האם להניק.

זה לשון הבית יוסף (אבן העזר סימן יג):

”ומ”ש לא שנא אם היא אלמנה או גרושה. כתב כן לאפוקי ממה שפסק רבינו שמשון (תוס’ יבמות מב. ד”ה סתם, ספר הישר סי’ יא) דגרושה אינה צריכה להמתין כ”ד חדש ולא משעבדא להניק את בנה, וכתבו התוספות (כתובות ס: ד”ה והלכתא) והרא”ש (סי’ כ) והר”ן (כה. ד”ה גרסי בגמ’) והמרדכי (סי’ קפא) בפרק אעפ”י והגהות מימון בפ”א מהלכות גירושין (אות מ) שר”ת (ספר הישר סי’ תשמח) חלק עליו ואסר אף בגרושה והביא ראיה לדבריו, וכן פסק בשאלות (פרשת וירא סי’ יג), וכן דעת הרמב”ם בפ”א מה’ גרושין (הכ”ה) שלא חילק, וכתב הרב המגיד שכן נראה מן הגמרא דמניקת דומיא דמעוברת, ולזה הסכים הרשב”א ז”ל (כתובות ס. ד”ה ת”ר) וכתב ומיהו בגרושה דוקא בשהניקתהו קודם שנתגרשה עד שהכירה אבל קודם הזמן הזה לא, דהא אי בעיא לא תניק אותו כלל ואפילו בשכר עכ”ל.”

ובשולחן ערוך (שם סעיף יא) פסק כרוב הראשונים לאסור מניקת חבירו בין האלמנה ובין בגרושה:

”גזרו חכמים שלא ישא אדם ולא יקדש מעוברת חבירו, ולא מניקת חבירו, עד שיהיה לולד כ”ד חדשים... בין שהיא אלמנה בין שהיא גרושה בין שהיא מזנה. (ויש מקילין במזנה) (הגהות מרדכי פרק החולץ בשם י”א). ויש להקל במופקרת לזנות, כדי שיהא בעלה משמרה (תשובת ר”י מינין סימן ה’). אפילו נתנה בנה למינקת או גמלתו בתוך כ”ד חודש, לא תנשא. נתנה בנה למניקה שלשה חדשים קודם מיתת בעלה והיא לא הניקה כלל תוך הג’ חדשים, מותרת לינשא.”

לגבי גרושה שילדה לאחר הגירושין, כתב הבית יוסף (שם):

”כתב הרשב”א בתשובה שאלת האשה שנתאלמנה והניחה בעלה מעוברת וילדה, ותוך שלשים יום ללידתה פסקה מלהניק את בנה ונתנה בנה למניקה, ותוך ששה לאלמנותה היא רוצה לינשא לבעל, הודיענו אם מותרת אם לא, דהא איפסיקא הלכתא גמלתו אסור, או דילמא התם בשהניקה אותו עד צ’ יום שכופה ומניקתו מפני הסכנה, אבל תוך זמן לא דסכנה ליכא.

תשובה. נ”ל שלא נאמרו דברים אלו אלא בגרושה שיצאה שלא לרצונה ושיש לו אב למסמס ליה ביעי, אבל אלמנה לעולם לא עד כ”ד חדש, ותדע לך מדתניא (תוספתא כתובות פ”ה הל’ ג וע”ע כתובות נט:) נתגרשה אין כופין אותה להניק ואם היה מכירה כופה ומניקתו מפני הסכנה, ואם איתא ליתני נתאלמנה או נתגרשה אין כופין אותה להניק... עכ”ל.

כתוב בתשובת הריב”ש סי’ תס”ג דאשה שמת בעלה והניחה מעוברת וילדה ולא הניקה את בנה שגם זו צריכה להמתין כ”ד חדש, דכיון שזו נאסרה משום מעוברת חבירו דסתם מעוברת למניקה קיימא, אפילו נתנה בנה למניקה אח”כ איכא למיגזר אטו לא נתנה. ומשמע מדבריו שם ובסימן י”ג דה”ה לגרושה שילדה ולא הניקה את בנה.

וכתב בסוף דבריו ומה ששאלת איך נוהגים כאן אין לומר מנהג בדבר כזה שאינו תמידי, אך כשאני נשאל מזה אני מורה להם לאיסור, ואף אם איפשר שהורה אי זה מורה הגס לבו בהוראה להקל ועשו מעשה על פיו פעם אחת

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

כשקרה באי זה זמן אין זה מנהג ואיני חושש לו לפי שנראה שהורה שלא
כהלכה עכ"ל.

ומדברי הרשב"א (כתובות ס. ד"ה ת"ר) שכתבתי בסימן זה שכתב הרב המגיד
(פ"א מגרושין הכ"ה) בשמו ובגרושה שרי כה"ג ואפילו בהתחילה להניקו בעודה
תחת בעלה אם אינו מכירה שרי, וראיתי מורים עושים מעשה כדברי הרשב"א
ולא מחיתי בידם כיון שיש להם אילן גדול על מי שיסמוכו ועוד דמידי דרבנן
הוא".

אף שכתב הבית יוסף שאינו מחה ביד המורים להיתר כדעת הרשב"א, כיון שיש להם אילן גדול
על מי שיסמוכו, ועוד מידי דרבנן הוא, הביא השולחן ערוך (בסעיף יד) את דעת הריב"ש כ"א בתרא
להחמיר:

"זה שאמרו בגרושה, יש מי שאומר דדוקא שהניקתו קודם שנתגרשה עד
שהכירה, אבל קודם הזמן הזה לא, דהא אי בעיא לא תניק ליה כלל, ואפילו
בשכר. ויש מי שאומר דאשה שמת בעלה והניחה מעוברת וילדה ולא הניקה
את בנה, צריכה להמתין כ"ד חדש, ומשמע מדבריו דהוא הדין לגרושה".

האחרונים נחלקו הלכה למעשה במחלוקת זו. יש שחילקו בין התחילה להניק לאסור לבין לא
התחילה להניק שמתורת להינשא. עיין פתחי תשובה (אבן העזר סעיף קטן כט) שכתב כך בשם הנודע
ביהודה שהיקל בצירוף עוד צדדים:

"עיינן בתשו' נודע ביהודה סי' י"ז שהשיב אודות הגרושה בת הנגיד כו' הנה
בש"ע סי"ד זה שאמרנו בגרושה כו', ולכאורה דברי הש"ע סתרי אהדדי,
דבריש דבריו כתב דעת המתיר בשם יש מי שאומר משמע שאין הלכה כמותו,
ובסוף דבריו כתב דעת האוסר בשם יש מי שאומר, ואמנם הדבר פשוט
דבהתחילה להניק אך שאינו מכירה בזה תופס דעת האוסרים עיקר ולכן הביא
דברי המתיר בשם יש מי שאומר, ובלא התחילה להניק תופס עכ"פ בגרושה
דעת המתיר עיקר, ולפי שמדברי הריב"ש שהוא האוסר משמע דה"ה בגרושה
לכן כ' דעתו בשם יש מי שאומר. ולכן באשה זו שלפי הנראה אין בדעתה ליתן
דד בפ' התינוק כלל נלע"ד להקל בצירוף עוד צדדים, שלפי מכתבו אבי האשה
מתחייב ליתן להולד כל צרכו, והוא עשיר וגם תקיף גדול, ואף שאין לנו בזה"ז
היתר מחמת מה שהוא תקיף, מ"מ בגרושה ולא התחילה להניק עושי' דבר
כזה סניף להתיר, וגם המינקת שישכור אבי האשה לנכדו תהיה אלמנה או
גרושה שלא יהיה לה בעל, וגם תשבע המינקת עד"ר שלא תנשא לבעל כל
כד"ח ולא תחזור בה מלהניק הולד, ואז אני מתיר להאשה להנשא אחר כלות
שלשה חדשים אחר לידתה, כי בתוך ג"ח כיון שעדיין לא נעכר חלבה וביד'
להניק ולדה עדיין היא בכלל מינקת חבירו, אבל אחר ג"ח אינה בכלל מינקת
עכ"ד ע"ש:

ועיינן בתשו' ברית אברהם סי' כ' שהאריך ג"כ בענין כזה לצדד להקל, ועובד'
דידי' היה דיעבד שעברה ונשאת, והיקל שם דמותרת לבעלה לדור ביחד באם
לא התחילה להניק כלל.

ועיינן בתשובת חתם סופר סי' ל"ד דנראה מדבריו שדעתו להחמיר בכיוצא
בזה..."

והנה בסברת החילוק בין התחילה להניק ללא התחילה להניק, נראה לומר שאף שהיא אינה
משועבדת להניק, גם אם התחילה להניק אף שהולד טרם הכירה, לא רצו חז"ל שתפסיק להניק
משום שרוצה להינשא, שחז"ל דאגו לוולד. אולם במקרה דנן שהפסיקה להניק כעבור זמן קצר

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

עוד קודם שחשבה להתחתן עם המשודך (בעוד שהייתה למשודך חברה אחרת), אפשר שנחשב כלא התחילה להניק.

הבית שמואל (סעיף קטן לח) הביא את דעת הב"ח שכתב בתשובה להקל כדעת הרשב"א:

"וע' בב"ח ופסק גרושה מותרת היכא דהולד אינה מכירה והיא אינה רוצה להניק וט"ז מחמיר בכל ענין".

בשו"ת ב"ח החדשות (סימן נח) כתב:

ונראה בעיני דודאי הכל מודים דאם היא אינה רוצה להניק באינו מכירה דמותרת להנשא אף לר"ת והשאלתות, ולא נחלקו אלא ברוצה להניק, דהתם ודאי אפילו אינה מכירה גרע טפי דלמא מיעברא כו' ובושה לבא לב"ד לתבוע אפילו הבעל, ולא תלינן לקולא דהבעל גופי' יפרנס בנו בלי תביעה, דפשוט דאיכא למיחש דילמא לא ידע דמיעברא ומיעבר חלב' וקטלי' ברעב, והשאלתות דקאמ' ל"ש גרוש' ל"ש אלמנ' היינו נמי דוקא בגרושה המינקתו בין במכירה בין באינו מכירה התם ודאי כיון דמינקתו דמיא לאלמנה דחיישינן בהו דילמא מיעברא כו' ואשה בושה כו'. אבל באינו מכירה ואינה רוצה להניק פשיטא דיכולה להנשא לכ"ע, דלא דמי לאלמנה שהיא משועבדת להניק עכ"פ וזו אינה כופה אותה להניק והילכך יכולה שתנשא.

ואולי גם דעת הסמ"ג כך היא, שמ"ש מפני שבמקום שמכירה התינוק כופה להניק כו', היינו לומר כיון דאיכא צד כפייה בדבר כגון במכירה, הלכך אף באינו מכירה אם היא רוצה להניק לא תנשא לאחר ודו"ק. אכן דברי הרשב"א משמע דבאינו מכירה אפילו רוצה להניק תנשא, מאחר דאי בעיא לא הי' מניקה אותו כלל. וגם דברי הסמ"ג אליבא דר"ת כן, אלא דדוחק לומר שחולק עם שאר מחברים שהעתיקו דברי ר"ת, ועוד שהסמ"ג גופי' כתב אחר דברי ר"ת וגם בשאלתות פוסק דל"ש גרושה ול"ש אלמנה, הלכך ודאי דאף לדעת הסמ"ג אין חילוק דאף דבאינו מכירה אסורה להנשא אליבא דר"ת והשאלתות היכא שהיא רוצה להניק אבל באינה רוצה להניק לא יעלה על הדעת שלא תנשא.

ולא כדמשמע מדברי הרא"ש בפרק החולץ שכתב...הילכך ודאי עיקר דאם אינה רוצה להניק יכולה שתינשא ...

ור"ת... בגרושה נמי אעפ"י שלא משתעבדא להניק מ"מ מאחר שהיא רוצה להניק, איכא למיחש שמא תתעבר וכו' ותצטרך לתבוע לבעל ואשה בושה כו' אף על גב דלא הי' לה להתבייש, והילכך לא תינשא. אבל באינה רוצה להניק כל עיקר, פשיטא דכיון דאינו כופה להניק מותרת להינשא, ואף על גב דבאלמנה אפילו אם אינה רוצה להניק לא תינשא אפילו אם אמרה איני ניזונת כו', התם טעמא אחרינ' הוא, דכיון דמת האב פשיטא דהיא קודמת להניק בנה ממניק' אחרת, משא"כ בגרושה דיש לו אב חייב הוא לשכור לו מינקת, ואשה זו אינה מחויבת יותר מאשה אחרת וכמו שיתבאר עוד בסמוך בס"ד, זאת הוא דעת ר"ת בתוספות, ולא כמה שעלתה על דעת הרא"ש דלר"ת עשו תקנה זו כדי שתיניק את הולד אף באינו מכירה ודו"ק היטב.

ולענין הלכה נראה לפענ"ד להחמיר בגרושה כר"ת והשאלתות ועל פי הדברים שכתבתי דכשרוצה להניק אותו אינה מותרת להנשא אפי' אינו מכירה, אבל באינה רוצה להניק מותרת להינשא כיון דאינו מכירה ואינה מניקתו...

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בנידון דידן המבקשת אינה רוצה להניק, והתינוק אינו מכירה, ולכן לדברי הב"ח מותרת להינשא. ולולי דמסתפינא היה אפשר לומר, שבמקרה דידן גם במכירה הייתה מותרת להינשא, משום שכבר נפסקו מזונות ע"י בית הדין, וכיום יש אפשרות לתבוע מביטוח לאומי או דרך הוצאה לפועל אם האב לא משלם, ולכן אין את הסברא של בושא.

ושוב ראיתי מה שכתב מרן בשו"ת יביע אומר (חלק ט - אבן העזר סימן יד אות ג') להתיר כדברי הרשב"א אפילו הכירה. וזה לשונו:

"והנה בנ"ד אף על פי שהאשה הניקה את בנה עד קרוב לשנה, ובודאי הכירה, אלא שלפני כחודש וחצי גמלתו, מ"מ כבר כתב מהר"ח רפפורט בשו"ת מים חיים (חאה"ע סי' טז) דמ"ש הרשב"א להתיר בגרושה אם אינו מכירה, לאו דוקא כשלא הכירה כלל, אלא אפילו אם עתה מכירה כל שלא הכירה קודם הגירושין אינה בכלל מינקת ומותרת להנשא. והובא בשד"ח מע' אישות (סי' ג אות ו). וכתב שכן נראה דעת הגאון מהראנ"ח (סי' צד), הובא בפחד יצחק (מע' אשה) ד"ה ראובן מת וכו'. ע"ש. וכן הראה פנים מרן הב"י לסברת הרשב"א. וכבר הבאנו לעיל שכ"כ גם הגר"ש קלוגר בשו"ת האלף לך שלמה (סי' סח). ולכן לפ"ד המהר"ם שיק שאפילו לדעת מרן עכ"פ בשעת הדחק יש לסמוך על הרשב"א, וכאן ג"כ הוי שעת הדחק שלא יסכים המשוודך להמתין עד שימלאו לתינוק כ"ד חודש, והוא מתחייב לפרנסו עד שיגדל, הילכך יש להקל בזה לפ"ד הרשב"א. וכ"ש לפי מ"ש גאב"ד אה"ו מהר"י הלוי בשו"ת מטעמי יצחק (סי' ה) שגם הרמב"ם ס"ל כהר"ש להתיר בגרושה שאינו מכירה בשעת הגירושין. וכ"כ בשו"ת מים חיים רפפורט (חאה"ע סי' י, דף ט ע"ד) ד"ה וראיתי. ואף שהגאון הנצי"ב בשו"ת משיב דבר (חאה"ע סי' כ) ד"ה ומה, כתב לדחותו, הנה כן כתב גם הריטב"א (כתובות נט ב) ד"ה נתגרשה, שאחר שהביא דברי רבינו שמשון שהתיר בנתגרשה, כתב שכן נראה מדברי הרמב"ם. והגאון ר' יצחק אלחנן בשו"ת עין יצחק ח"א (חאה"ע סי' יז אות יג) אחר שהביא שכ"כ גם השטה מקובצת בדעת הרמב"ם, כתב להוכיח כן מד' הרמב"ם, וכתב שמכאן יסוד גדול להתיר. וע"ע לו בשו"ת עין יצחק (סי' יח אות ב). וע"ע בשו"ת הגאון רעק"א (סי' צה דף סו רע"ב) ד"ה וקצת. ע"ש. וע"ע בכנה"ג (אה"ע סימן יג אות ל) שכתב, שעכ"פ הרמב"ם יסבור כהרשב"א שגרושה שאינו מכירה מותרת להנשא. ע"ש. וכבר נתבאר לעיל שגם רבינו ישעיה הראשון ס"ל כהרשב"א, שבגרושה אין להצריכה להמתין כ"ד חודש אם אינו מכירה, (והרי"ז מתיר אפילו אם מכירה כדעת הר"ש הזקן). והב"ח פסק להתיר כדברי הרשב"א, ושכן העלה בתשובתו. (וע' בתשובות החדשות של הב"ח סי' נח. וצ"ע). וכ"פ בשו"ת אמונת שמואל, והביאו השבו"י (סי' צה). ושכן פסק מהר"ש לוצאטו ומהר"י מינץ והב"ח. ע"ש. וכ"כ בשו"ת זכרון יוסף (חאה"ע סי' ד). ובשו"ת מאמר מרדכי (סי' צד). ע"ש.ומצאתי הלום להגאון ר' רפאל בירדוגו בספר תורות אמת (דף מא ע"ד) שהביא מ"ש מרן בב"י שיש מורים שעשו מעשה כדעת הרשב"א להתיר בגרושה שאינו מכירה, ולא מיחה בידם, וכתב ע"ז, וכן פסקנו הלכה למעשה, והסכימו עמנו להיתר כל בתי הדין במדינתנו. ע"ש. וכ"כ הרה"ג עמרם אבורביע ז"ל בספר נתיבי עם ח"ב (עמוד ד) שכעת פשט המנהג בירושלים להקל בגרושה שלא הניקתו קודם גירושין עד שהכירה, שמותרת להנשא אחר חדשי הבחנה. ע"ש. הילכך בנ"ד שבשעת הגירושין היתה עדיין מעוברת, ורק אח"כ ילדה והניקה אותו עד שהכירה, וכבר נגמל לפני יותר מחודשיים, והוא ניזון כראוי ע"י מזון תינוקות, לדעת הרשב"א וסיעתו יש להקל, וכמ"ש בשו"ת האלף לך שלמה (סי' סח). ויש לצרף עוד טעם להקל כי הבחור המיועד לישאנה התחייב בקגו"ש לזון ולפרנס את הולד עד שיגדל. וע' בשו"ת מהרש"ם ח"א (סי' צט) שכתב בשם שו"ת תפארת צבי (בדיני מינקת

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

סי' ו, שכל שיש תועלת לטובת הולד עצמו, וליכא סכנה, יש לצרף סכרא זו להקל להתירה להנשא בתוך כ"ד חודש. ולכן נראה שיש להתיר הנצבת בזה להנשא לבחור הנ"ל".

וכן כתב להתיר בשו"ת אגרות משה (אבן העזר חלק ד סימן נא):

"בענין גרושה שיש לה תינוק כבן ט' חדשים ורוצה לינשא ויש מי שישליש מעות בב"ד עבור התינוק.

כ"א אלול תשמ"ב

מע"כ ידידי וחביבי מחו' הרה"ג מוהר"ר שלום שליט"א טענדלער הר"מ במתיב' דלאס אנדזעלעס.

הנה בדבר גרושה פנויה שיש לה תינוק בחדשים הקדומים, אבל היא הניקתו זמן קצר, וגמלתו מצד צורך עצמה שלא היה אפשר לה להניקו, מאיזה צורך עצמה שהוצרכה לבקש להשתכר לעשות מלאכה או טעם צורך אחר, ולא לכוונת נשואין, שלא חשבה כלל שיזדמן לה בקרוב לינשא. ונזדמן לה מי שרצה לישאנה שאינו יכול או אינו רוצה לחכות אלא עד שיהיה התינוק בן תשעה חדשים. והשיג מי שישלישו בב"ד עבור התינוק כפי האומד מיודעים ובקיאים מעות כפי כל צורך התינוק עד כ"ד חודש, לאכילתו ולהלבשתו כפי שצריך תינוק להחזיקו נקי מכל לכלוך ושיהיה לו חם בין כשיהיה בבית בין כשתוציאהו לחוץ כדרך נשי ישראל בינונים במצבם. וכפי שמוכן לכל המכירים את מי שרוצה לישאנה אומרים שהוא טוב להתינוק כשיתגדל אצל זה שרוצה לישאנה יש להתירה.

אבל אם היתה עובדא זו באלמנה אף שאיכא ג"כ טעם להתירה לא הייתי סומך על זה, עיין במה שכתבתי באג"מ אבה"ע ח"ב סי' ז', אבל בגרושה שלר"ש הזקן בתוס' כתובות (ס' ע"ב ד"ה והלכתא) מותרת מ"מ, יש להתיר. ויהיה שלישי שלא יאמין בשום אופן להאשה והבעל אף שהם אנשים נאמנים בעצם".

כמו כן יש לצרף כסניף החשש שהעלה הרב א. ח., שאם לא נתירה יש חשש לאיסור החמור איסור נידה.

ושלח לי ידידי הרה"ג אברהם מאיר שלוש ראב"ד חיפה פסק דין (מספר תיק 1068266/1) שפסק להתיר בכהאי גוונא, והוסיף שם כיד ה' הטובה עליו הרבה מקורות להתיר:

"וסמוך לחתימה מצאתי באמתחתי תשובת כתב יד מרן הראש"ל זצ"ל שנשאל מאת הגר"מ מלכה שליט"א רב העיר אלעד באשה שלא הניקה מעולם וכן באשה שהניקה שבועיים בלבד אם יכולים להינשא אחר ששה חודשים מהלידה, והסכים שם בתשובה קצרה להתירה להינשא לאלתר. וכן מצאתי בשו"ת שמע שלמה (חלק ו עמוד רכא) שהתיר למינקת להינשא אחר ששה חודשים וראה שם שהסכים עמו מרן הראש"ל זצ"ל. וראה עוד בשו"ת בדבר משפט (סימן כ"ז) ואכמ"ל".

מכל האמור המבקשת מותרת להינשא בכפוף לכך שפלוגי ישליש אצל הרב א. ח. שיקים על סך 800 ש"ח עד הגיע הקטין לכ"ד חודש, ובאם האב לא יזון את בנו, שיקים אלו יוצאו לטובת כלכלת הקטין.

הרב אברהם דב זרביב-דיין

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

גם אני מצטרף לדבריו המחכימים של הרב זרביב שליט"א
דוד בר שלטון-דיין

ניתן ביום ט"ז באייר התש"פ (10/05/2020).

הרב אברהם דב זרביב

הרב דוד בר שלטון

הרב י' יהודה גליק – אב"ד